

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף קנ"א - קנ"ב
הלכות ברכות התורה

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116**

**לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org**

דף קנ"א - קנ"ב הל' ברכות התורה

ספר ליקוטי הלכות או"ח ענין ברכות התורה הלכה א:

על-פי המאמר בקרוב עלי מרעים וכו' (בסימן לו) עין שם:

קיצור הנאמר בסי' ל"ז לעובדא למעשה

והפ'ל שכל אחד מישראל צריך להתנסות ולהצטרף בגלות של שבועים אמין דהינו בתאוותיהן קדם שיש לו התגלות בתורה, ועקר היא תאוות ניאוף שהיא בחינת רע הכולל של הכל השבועים אמין, וצריכין להתנסות ולהצטרף מקדם בתאוה הזאת, וכשזוכה לעמוד בנסיון ולשבר תאוה זו זוכה להתגלות התורה ואז נמשך על-ידי זה נשמות חדשות וכו', וכל אחד מקבל את התורה כפי הקלי שלו כפי תפיסת המוחין שלו, שהוא כפי מה שזוכה לבחינת שמירת הברית, כי מפי עליון לא תצא כי אם אור פשוט רק כל אחד מציר האור לפי בחינתו וזה בחינת (יומא עב) ושמתם זכה נעשה לו סם חיים לא זכה וכו'. וזה בחינת הנה ברך לקחתי וברך ולא אשיבנה וכו' עין שם היטב כל זה, וכבר מוזכר זה המאמר בברך אחר בהלכות פסח עין שם היטב:

המאמר מתחיל שכל נפש מישראל מושרש בהאבות הקדושים, ובשבועים פנים של תורה, כי יש ע' מדות רעות שכלליות הרע הוא תאוות ניאוף, ויש נגד זה נשמה חרשה של הרעת, ע' פנים של תורה שהוא אור התורה שמאיר בכל הע' מידות לקדשם. ולפני שבאים להתגלות אור התורה, הקליפה מכסה, כי יש להוריד הקליפה כדי להגיע להטוב, להפרי.

ועיקר העצה הוא לצעוק בבחי' צעקת ע' קלין שע"ז בא בחי' לידה, כענין מזמור יענך השם ביום וכו' שיש בו ע' תיבות והוא הולדת השפע בכל יום אחרי התפילה לפני ובא לציון וכו'.

ועיקר הכנעת הרע הוא ע"י שיקבל אמונה בקריאת שמע וברוך שם, כי זהו כח מלכות דקדושה נגד שפחה בישא, ויש שצריך גם להוריד דמעות בקריאת שמע וברוך שם, שבזה מוציא הרע ממנו. ועי"ז בא לנשמתין חרתין, בבחי' מ"ש בשבת 'למעבר נשמתין' כי נעשה הכלי.

כי זה כלל שהאור יורד מלמעלה בלי ציור בחינת "קמץ" וסתום, והאדם צריך לעשות הציור, ואפילו דבר טוב אם נכנס לכלי מקולקל מתקלקל הציור בבחי' מארת השם בבית רשע, כי אפשר להפך הכל היפך האמת אם אין בו הכנה של אמת ודרך התורה, וזהו ענין בלעם שרצה לצייר האור הפשוט לרעף, וזה היה גודל הנס שהשי"ת נתן בידי משה לצייר לברכה, ולא היה יכולת לו לקלקל. כי העיקר הוא הכלי, שאז מקבלים דברי הצדיק כראוי ומבינים למעשה בדרך שמביא להתחדשות ועבודת השם.

אנו מברכים בכל יום ברכת אשר בחר בנו על שהציל אותנו מהמחלה המשונה שכל הגויים סובלים ממנה

זוה בחינת ברכת התורה שצריכין לברך בכל יום על התורה כדי לזכות להמשיך אור התורה בבחינת ברכה בבחינת זכה נעשה לו סם חיים וכו', כי בהתורה יש שני כחות זכה נעשה לו סם חיים לא זכה וכו', ועל-כן צריכין דיקא לברך על התורה כדי להמשיך אור התורה שהוא בבחינת אור פשוט הנ"ל לצירו בבחינת ברכה בבחינת זכה נעשה לו סם חיים כנ"ל. ר' נתן פותח להראות איך צריכין להקדים רצון ותשובה כדי לקבל אור התורה כראוי, וזה ענין ברכת התורה שמתחילים לברך לעוסק ברברי תורה וכו', וברכה שלישית הוא אשר בחר בנו וכו'.

וזה שמברכין אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו כי אנו מזכירין בברכה זו אשר בחר בנו מכל העמים. דהינו שבחר בנו מהם והוציא אותנו מהם דהינו ממדותיהן ומתאוותיהן הרעות, ועל-ידי זה דיקא שבחר בנו מכל העמים כי עמך ישראל כלם צדיקים וכלם בכלל שומרי הברית כמובא במקום אחר (בלקוטי א' סימן כג) ועל-ידי זה אנו מברחים מכל העמים, דהינו מכל השבעים אמין מתאוותיהן הרעות והעקר מתאוה הכללית שכוללת כל השבעין אמין כנ"ל ועל-ידי זה דיקא ונתן לנו את תורתו כי עקר קבלת התורה הוא על-ידי זה דיקא על-ידי שאנו בבחינת מברחים מכל העמים דהינו בבחינת קדשת הברית ומכניעין ומשברין התאוה הכלליית שהיא בחינת כלליות השבעים עמים על-ידי זה דיקא נתן לנו את תורתו כי על-ידי זה דיקא יכולים לקבל את התורה בבחינת ברכה בבחינת סם חיים כנ"ל.

הרי שזה כוונת ברכה ראשונה בכל בוקר שהשיל"ת קידש אותנו מזהמת הרמיון הרע שכל הגוים מונחים במחלה משונה זו, והשיל"ת בחר לקדש אותנו ולזה יש בכוחנו לקבל תורה, וזה הכוונה גם בעליה לתורה.

ע"י שמירת הברית זוכה לטעום מים מתוקים וערבים בתוך ק

זוה בחינת הערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפינו וכו' שאנו מבקשים שתהיה התורה מתוקה וערבה בפינו, דהינו שנופה לקבל את התורה בבחינת אור מלא בבחינת ברכה בבחינת סם חיים שזה בחינת מיין מתוקין בחינת שמירת הברית, כי להפך חס ושלום לא זכה וכו' אז הוא בבחינת מיין מרוזין בחינת (שמות טו) ולא יכלו לשותות מים ממרה כי מרים הם וכו'. ועל-כן בכל יום קדם שמתחילין ללמוד ולקרוא בתורה אנו צריכין לברך דיקא ברכת התורה, כדי לזכות להמשיך אור התורה בבחינת ברכה בבחינת סם חיים שזה בחינת מיין מתוקין בחינת הערב נא וכו'.

וכנ"ל ועל-כן נוהגין לומר תכף אחר ברכת התורה פרשת ברכת כהנים כי ברכת כהנים זוה בחינת שהכהנים מצדיקין האור שהוא קמין וסתיים בחינת (ויקרא ה') וקמץ הכהן וכו' הם מצדיקין אותו לברכה על-ידי ברכתם, כי הכהנים הם בבחינת שמירת הברית וכו' כמבאר כל זה היטב בהלכות פסח הנ"ל, ועל-כן סמך פרשת כהנים אחר ברכת התורה כי עקר ברכת התורה כדי לציר האור לברכה שזה בחינת ברכת כהנים כנ"ל.

כי ברכת כהנים הוא ראשית הציור לברכה, כי הם המזורזים יותר בקדושה, הם העובדי השם שמצדיקים הכל לברכה.

חורבן ביהמ"ק נגרם ע"י שלא נתעוררו לקדש עצמם לצייר אור התורה לברכה

ומבאר ענין מ"ש בגמ' נדרים 'שלא ברכו בתורה תחילה': וזה שהחמירו רבותינו זכרונם לברכה (גדרים פ"א א) מאד בברכת התורה כמו שדרשו על פסוק (ירמיה ט) 'על מה אבדה הארץ דבר זה נשאל לחכמים ולגבאים וכו' ולא פשוה עד שפרשה הקדוש ברוך הוא בעצמו שנאמר על עזבם את תורתו ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה, הינו ולא שמעו בקולי הינו ולא הלכו בה? אומר רב שלא ברכו בתורה תחלה.

כי זה עקר הפגם מה שלא ברכו בתורה תחלה כי תחלה צריך לברך על התורה כדי להמשיך האור מתחלת המושבה שהוא בחינת קמיץ וסתיים בבחינת ברכה וכו' כנ"ל, ומחמת שפגמו בזה ולא המשיכו האור בחינת ברכה, על-ידי זה אבדה הארץ. כי זה עקר הפגם כשאין זוכין להמשיך אור התורה בבחינת ברכה בבחינת סם חיים וכו' כנ"ל ואז לא יכלה התורה להגן עליהם מאחר שלא ברכו בתורה תחלה ולא המשיכו האור בבחינת ברכה וכו' כנ"ל, ועל-כן אבדה הארץ כי ארץ ישראל היא בחינת מלכות דקדושה פידוע שעומדת על שנים עשר בקר כנגד שנים עשר שבטי יה כמבאר במאמר הנ"ל:

הרי שאם אין מקדימים תשובה ורצון אל האמת, לאור הצדיקים, אין כח בתורה מה שצריכים לזכות לאורה.

כי ארץ ישראל נתחלקה לשנים עשר גבולין לשנים עשר שבטים, שזה בחינת שמירת הברית כמבאר שם במאמר הנ"ל. ועל-ידי שלא ברכו בתורה תחלה ולא המשיכו האור בבחינת ברכה שזה בחינת פגם הברית, כי עקר המשכת האור בבחינת ברכה הוא על-ידי תקון הברית כנ"ל ועל-כן על-ידי שפגמו בזה על-ידי זה אבדה הארץ שעקר קיומה דיקא על-ידי בחינת שמירת הברית כמובא וכו' כנ"ל, כמו שכתוב (תהלים לו) צדיקים ירשו ארץ וצדיק הוא מאן דנטיר ברית והם דיקא יורשים ארץ ישראל הקדושה שנתחלקה לשנים עשר שבטי י"ק וכו' כנ"ל

והלשון 'אבדה הארץ' היינו בחינת קדושת ישראל שמושרש באבות ובשבטים ובמ"ט אותיות השם, שהם קדושת ישראל בשמע וברוך שם, שזהו קדושת ארץ ישראל מה שהארם מקדש עצמו בי"ב בחינות של קדושה.

טעם שאין לעסוק בתורה לאחר השינה קודם שיברך ברכה"ת, כדי לעזור רצונות חדשים לצייר התורה לברכה

ועל-כן צריכים לברך על התורה בכל יום כי בכל יום מקבלין את התורה מחדש כמו שכתוב (דברים ו) אשר אנכי מצוה היום בכל יום יהיו בעיניך חחדשים (ספרי שם), ועל-כן צריכין לברך תחלה כדי להמשיך אור התורה בבחינת ברכה כנ"ל, ועל-כן עקר ברכת התורה הוא אחר השנה בלילה כמובא בשלחן ערוך.

לכאורה יש לברך ברכת התורה גם אם ישן ביום, ויש עוד שיטות בזה, אבל להלכה מברכים בעיקר אחרי הלילה או אחרי השינה בלילה, כי העיקר הוא להתחדש, והברכה שייך ליום חדש וכענין פרטי ההלכה שיש בזה, וכנהוג.

כי תאנה הפלליות הנ"ל שהיא תאנה נאופה היא בחינת שנה בחינת חשך של לילה כמו שכתוב (תהלים יז) בחנת לבי פקדתי לילה וכו' כי עקר שרשה מבחינת שנה ותרדמה, בחינת (בראשית

ליקוטי הלכות ח"א דף קב-קה- הלכות ברכות השחר ג אות א-ט

ב) ויפל ה' אלקים תרדמה על הארץ וישיב ויקח אחת מצלעותיו וכו' כי השנה היא שנסתם אור העינין כמו שמבכרין המפיל חבלי שנה על עיני, ומשם אחיזת התאוה הנ"ל שהיא בחינת פגם העינין בחינת תאוה הכללית של שבועים אמין וכו' כמבאר במאמר הנ"ל.

כי אפילו ביום אחד, אם ישנים כשיתין נשמתין (י"א כשעה וחצי) בלילה צריכים לברך עוד פעם ועל-כן אחר השנה בלילה צריך לקבל בכל יום התורה מחדש דהינו להמשיך אור התורה בבחינת ברכה, להכניע תאוה הכללית של השבועים אמין כי אנו מזכירין אשר בחר בנו מכל העמים, ועל-ידי זה אנו ממשיכין עלינו קדשת ישראל שהם מבחרים מכל העמים כי הם קדושים וטהורים ומקדשין עצמן מתאוה זו כנ"ל, וכמו שכתוב ועמד ישראל כלם צדיקים ועל-ידי זה דיקא ונתן לנו את תורתו וכו' כנ"ל כי אין לעסוק בתורה אם ישן, כי מוכרח לחדש כח הרצון לקדושה, ורק אז יכול ללמוד לברכה.

ההכנה לקבל תורה רק ע"י פרישות מזאת התאוה, ולכך בקשו ישראל ממשח רבינו 'דבר אתה עמנו' שהוא יצייר תחילה האור לברכה בכח פרישותו

וזה בחינת קבלת התורה בשבועות על-ידי שמקדשין עצמן מקדם ומפרישין עצמן מתאוה זאת כמו שכתוב (שמות יט) היו נבונים לשלשת ימים וכו' ועל-ידי זה דיקא זוכין לקבל התורה בשבועות על-ידי משה רבנו עליו השלום שהיה קדוש ופרוש לגמרי כמבאר במאמר הנ"ל, כי כל אחד מישראל זוכה לקבל התורה על-ידי משה רבנו, על-ידי שנתקדשו כלם בפרישות תאוה זו בשלשת ימים הנ"ל, ואזי מקבלין כלם האור בבחינת ברכה כנ"ל:

ולזה היו צריכים מ"ט ימי ספירה לפני קבלת התורה, כי מוכרח ההכנה, וביום הנ' בחג השבועות מתגלה כח הקדושה, כח קדושת ישראל לברוח מכל מחשבה רעה.

וזה בחינת (שם כ) דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלקים פן נמות, כי ישראל היו חפצים יותר לשמע מפי משה מלשמע מפיו יתברך בעצמו כי בששומעין מפי השם יתברך עצמו והאור היוצא מפי עליון הוא אור פשוט מאד בתכלית הפשיטות בחינת קמיץ וסתיים, ואז היו צריכים להיות קדושים וטהורים מאד כדי לציר האור בבחינת ברכה. ועל-כן ישראל חששו שמא אין להם עדין זה הכח להמשיך האור הבא מהשם יתברך בעצמו בבחינת ברכה. אבל כשהיה נמשך על-ידי משה שהיה קדוש ופרוש גדול מאד, ועל-כן בודאי ימשיך האור מפי עליון בבחינת ברכה ומאחר שכבר נצטיר האור קצת מאחר שכבר נשתלשל קצת ונמשך מפי השם יתברך לפה משה אזי כבר הם יכולים יותר לקבל האור בבחינת ברכה אף-על-פי שאין קדשתם גבוה כל כך.

כי אף-על-פי שגם בששומעין מפי הצדיק האמת אי אפשר גם כן לקבל דבריו בבחינת ברכה בחינת סם חיים פי אם על-ידי שמירת הברית כמבאר במאמר הנ"ל, כי גם דברי הצדיק בערך ההמון עם הם בבחינת אור פשוט, אף-על-פי-כן כבר הוא בנקל יותר לקבל האור בבחינת ברכה על-ידי קצת קדושה מאחר שאף על-פי כן כבר נצטיר האור קצת בפי הצדיק הקדוש שקבל האור מפי עליון וצירו לזכרה ולברכה על-ידי קדשותו הגבוה, ועל-כן אמרו ישראל דבר אתה וכו' ואל ידבר וכו' פן נמות כי אולי לא נזכה לקבל האור בבחינת ברכה ואזי לא זכה נעשה לו סם מות חס ושלום, כי לא היו מחזיקים עצמן בקדושים כל כך שיוכלו לקבל מהשם יתברך

בעצמו האור ולצירו לברכה, אבל על-ידי הצדיק בחינת משה בנקל יותר לציר האור לברכה על-ידי קדושה קצת מחמת שכבר נצטיר בפה הצדיק פנ"ל.

ענין נורא שמה שרצו לשמוע ממשוה הוא כדי שיהיה מצויר כבר לברכה, כי הבינו שאין בכוחם - גם אז, גם אחרי מ"ט ימי ספירה - לקבל התורה לבד, אבל בכל זאת הבינו שצריכים לקבל מהצדיק, כי זה ראשית הדעת שמכיר מה שיש להתקרב להשי"ת לאור דברי הצדיק, ואח"כ יכול ללמוד לברכה, כי כבר נצטייר האור לחיים.

ועל-כן צריכין לנסע לצדיק האמת ולשמע מפיו דיקא כי אז יכול לקבל האור בבחינת ברכה מאחר שכבר נצטיר קצת בפי הצדיק פנ"ל, וזה בחינת (אבות פרק א) עשה לך רב והסתלק מן הספק, כי כל זמן שלא נצטיר האור העליון הוא בבחינת ספק, כי עדין אין יודעין בו כלל ואין בו שום תפיסה ועל-ידי הרב האמת נצטיר האור בבחינת ברכה פנ"ל וזהו עשה לך רב והסתלק מן הספק פנ"ל וצריכים בכל עת לחדש מה שלמד וקיבל מהצדיק, בבחינת הנסיעה שזכה כבר לקבל.

בכדי לקבל דברי הצדיק לברכה יש לצמצם הדברים לחיזוק מיוחד ומעשי

וזהו (שם) 'ואל תרבה לעשר אמדות' כי מעשר ללוי זה בחינת ציור האור לברכה כמובא בהלכות פסח הנ"ל, כי תרוקה אין לה שעור ונתנת לכהן, זה בחינת אור העליון שהוא קמין וסתיים בחינת וקמין הכהן ועל-כן אין לה שעור כי עדין אין שם בחינת ציור שהוא בחינת שעור וצמצום ומעשר ללוי הוא בחינת צירי ועל-כן יש לה שעור, כי שם נצטיר האור ועל-כן צריכין לתן המעשר במדידה דיקא ולא מאמד כרי לציר האור לברכה על-ידי המדידה שהיא בחינת ציור אבל מאמד הוא רחוק יותר ועליון מבחינת ציור על-ידי מדידה ועל-כן צריכין לעשר במדידה דיקא כרי לציר האור לברכה וזהו שנאמר ואל תרבה לעשר אמדות ל"עשה לך רב והסתלק מן הספק" כי הכל אחד פנ"ל:

מגלה פלאות סמיכת המשנה הזו שהוא קשה להבין, והנה מגלה שאין לעשר בדרך שאינו במדידה וגבול, כי מוכרח הצמצום, וכך בתורה כדי שיוכל לקבל דברי הצדיק לברכה יש לצמצם הדבר לתוך מעשה שמביא לידי התחזקות וענין מיוחד, ואז זה ברכה, ואיך יזכה זאת ע"י הרב.

ביאור ענין ספירה ושבעות ומ"ט אותיות של י"ב שבטים

כי עקר בחינת שבעות הוא על-ידי בחינה הנ"ל על-ידי שיוצאין מגלות מצרים שהיא ערות הארץ תאוה הפלילית הנ"ל, כי מקדשיון עצמן במ"ט ימי הספירה, ועל-ידי זה נכללין במ"ט אותיות שיש בשמות השבטים שזה בחינת קדושת הברית כמבאר במאמר הנ"ל וכמבאר כל זה בהלכות פסח הנ"ל, וזה בחינת מה שמנודים שנה מעינים בליל שבעות כרי לשבר ולהכניע בחינת שבעים אמין שהם נאחזים בבחינת שנה על העינים פנ"ל ואיך זוכין לקבלת התורה שהוא בחינת שבעים פנים לתורה וכנ"ל ובכל שבעות מקבלים הכוח הכללי לאותו השנה.

וזה בחינת מאכלי חלב בשבעות בבחינת דם נעבר ונעשה חלב כמובא שזה בחינת קדושת הברית כמובא, וזה בחינת (שיר השירים ה) עיניו כיונים על אפיקי מים רוחצות בחלב וכו' עיניו כיונים וכו' זה בחינת שבעים פנים לתורה וזה על אפיקי מים הינו מימי התורה וזה זוכין דיקא על-ידי קדושת הברית שהוא בחינת דם נעבר ונעשה חלב פנ"ל וזהו רוחצות בחלב פנ"ל וזהו

ליקוטי הלכות ח"א דף קב-קה- הלכות ברכות השחר ג אות א-ט

(שם) יושבת על מלאת, זה בחינת אור מלא, כי אז מקבלין את התורה בבחינת אור מלא בבחינת ברכה כנ"ל.

יש לזכות לאור הסתכלות בתורה, שזה עיניים קרושות - עיניך כיונים, שזה תיקון הדמים בבחינת חלב, כי דם נעבר ונעשה חלב שהתינוק יונק, וזה אור מלא היינו אור לברכה - ומבאר פירוש סוף הפסוק שמזה אנו מבינים גם ענין הברכה, ובזה נבין היטיב הענין למעשה בחינת פנים מסבירות להלכה. וזהו (שם) לחייו פערוגת הבשם וכו' ופרש רש"י פנים מסבירות להלכה הינו בחינת אנפין נהירין בחינת שבעים פנים לתורה הנ"ל שזוכין לקבל על-ידי קדשת הברית כנ"ל:

שיד לעיל:

חוזר לפרש ענין הגמרא 'על מה אבדה הארץ שלא ברכו בתורה תחילה', וזהו ולא הלכו בה ודרשו רבותינו זכרונם לברכה על זה שלא ברכו בתורה תחלה דהינו שלא המשיכו האור בבחינת ברכה על-ידי ברפת התורה כנ"ל וזהו מרמז בפסוק ולא הלכו בה הנ"ל כי כשזוכין לקבל אור התורה בבחינת ברכה בחינת סם חיים זה בחינת הליכה שהולכין על-ידי התורה בדרך ה' בחינת צדיקים ילכו כם, ילכו דיקא שזהו בחינת סם חיים כנ"ל ועל-כן ולא הלכו בה מרמז שלא ברכו בתורה תחלה ולא המשיכו האור בבחינת ברכה סם חיים שזהו בחינת הליכה בחינת צדיקים ילכו וכו' כנ"ל:

ר' נתן מלמד שצריכים לזכות לבחינת ההליכה באור התורה, כי התורה מביאה שאדם הולך לפני השם וקרוב ודבוק בהשי"ת באור של רקדוק וצמצום הקרבה להשם בכל לימוד והלכה, וכל זה רק אם יש בתורה אמונה וקרבת השם, אם אין, או שאינו מבורר - כענין הלימוד בפשטות שלומדים אבל בלי התקשרות להצדיקים שהלימוד הוא כדי להתקרב להשם למה שהצדיקים מלמדים אמונה ודביקות וכו' - בלי זה, יש צד נסיון, והאדם נופל לבלבולים רבים וחלישות דעת וכו' קנאה וכו', כי צריכים לזכות ללכת באור התורה.

ושאר הלכות על ברפת התורה נכללת כל אחת בהלכות ברפת השחר: עי' לעיל הל' ברכת השחר ג, אות ט', וברכת השחר ה, אות ו'.

***